

Argumentorum utriusque sent. epicrisi liquet debile esse fundamentum, cui inicitur sent. Cani, dum altera contra pro se habeat fundamentum ineluctabile, 160 *seqq.*

Moniteur (français). T. I, 222, n. 41.

Monophysitarum fides circa Sacram. Matrim. T. I, 8.

Mormonitae. T. I, 216, *seq.* et *nn.* 55, 56.

Mysteriorum nomine quid intellig. B. Paulus, I, Cor. IV, 2. T. I, 91.

N

NESTORIANORUM fides circa Sacram. Matrim. T. I, 8.

P

PARLAMENTO Sardo. — T. I, 258, n. 52, et 55. — 245, n. 5.

Peregrinus. — T. II, 266.

Pétition adressée au Sénat etc. — T. I, 565, n. 65

Philosophumena. — T. II, 174 *seq.* et *nn.* 8, 9.

Poenae in bigamos. — T. III, 79 *seqq.*

Poenae in concubenarios latae. — T. I, 199.

Poenitentiale Rom. — T. III, 95, 99 *seq.* — 530 *seq.*

S. Poenitentiaria. — T. II, 157, 160, 218.

Polyandriae apud quosdam populos existentiae exempla. — T. III, 6, n. 11.

Polyandriam pravi quidam homines invexerunt. — T. III, 5 *seq.* et *nn.* 4, 2.

— Eam adversari iuri divino constat ex Rom. VIII, 5. Necnon iuri naturae ex eo quod fini primario matrim., qui est prolis procreatio, adversatur. — T. III, 5, et *nn.* 8, 9. — Repugnat quoque fini eius secundario cum potius concupiscentiae excitamentum sit quam remedium, et mulier eadem non possit simul esse sub dominio plurium virorum: 5 *seq.* — Nec apud gentes ullos proprio sensu invenitur extitisse, ac indirecte tantum statuta fuit ex principio de communione uxorum, 6 *seqq.* et *nn.* 11, 22. — Nec obstat ficta quaecumque hypothesis, 8 *seq.* et *nn.* 15. — Vel ipsi Sansimoniani testes sese exhibent polyandriam cum matrim. vinculo pugnare, quum ipsum coniugium destruant ad mulierum communionem invehendam, 9. — Ipsi interim omnia iura divina ac naturalia conculcant, veterum haeticorum abominationes renovant, dum se innocentes ac puros iactant, et dum mulieri libertatem promittunt, eius deiectionem praeparant, 9 *seqq.* et *nn.* 16 ad 45.

Polygamiam simultaneam numquam permitti posse contendit Calvinus contra omnes theologos cath. et Scripturae s. auctoritatem. — T. III, 48 *seq.* — Facta distinctione inter praecepta legis naturalis primaria et secundaria, liquet polygamiam simultan. non pugnare cum praeceptis primariis ex eo quod princeps matrimonii finis, prolis scil. procreatio, per eam non impediatur, ac proinde poterit Deus eam permittere, 49 *seq.* — Eam vero neque pugnare cum praeceptis secundariis naturae legis non pauci contendunt theolog. ex eo quod neque secundariis matrimonii finibus obstat, 220 *seqq.* — Tum etiam quia

consuetudine penes universas quasi gentes erat recepta, ac proinde crimen non erat, 21 *seqq.* — et *nn.* 60, 66. — Alii contra contendunt eam secundariis praeceptis iuris naturae prohiberi, quoniam finibus secundariis matrim. adversatur, 23 *seq.* — Itaque statui posse videtur polygam. minus conformem esse iuri naturae, quoniam iura inter coniuges aequalia non remanent, nec perfecta amicitiae societas servatur, neque officio debita praestari omnino possunt, 24 *seqq.* et n. 75. — Ac proinde facile infertur eam quodammodo legi naturali adversari, quoniam secundarii fines matrim. difficulter admodum haberi possunt, 26 *seqq.* et n. 77.

Polygamia nulla positiva lege ante Evangelium fuit prohibita, licet facto institutionis primaevae Deus suam voluntatem non obscure manifestaverit. T. III, 28 *seqq.* — Talis enim positiva lex nusquam exstat. Patres autem in diversas abeunt sententias, ita ut alii damnent Lamech ut violatae legis reum ob bigamiam simultaneam, 50 *seq.* et n. 86. — Alii vero oppositae sententiae polygamiam ab omni crimine absolvunt, 51 *seqq.* et *nn.* 96, 98. — Haec quae contradictoria videntur, componi possunt dicendo, ea non pugnare cum lege expressa Dei, licet pugnent cum implicita lege ex primaevae institutione matrimonii deducta, qua tamen polygamia non omnino prohibetur sed certis finibus detinetur, conditionibusque subiicitur, 55 *seqq.* et *nn.* 101 ad 109. — Ex hac Patrum doctrina sequitur polygamiam cum requisitis conditionibus per se fuisse licitam, nec aliquam ad hoc requiri Dei dispensationem, nec revelationem sive inspirationem, 58 *seqq.* et *nn.* 110 ad 118. — Doctrina haec quoque inter theologos catholicos viget, 41 et *nn.* 119 ad 127.

Polygamia simultanea apud Lutheranos, Mormones ac populos illos catholicos, qui habent legem de matrim. civili, quomodo vigeat. T. III, 44 *seqq.* et n. 128. — Lege Evangelica est abolita, ut patet ex Script. Matth. XIX, 5. Marc. X, 11. Luc. XVI, 15 a Rom. VII, 5. I Cor. VII, 10, 46 *seqq.* et n. 155. — Universa Ecclesiae traditio hanc confirmat doctrinam, 49 *seqq.* et *nn.* 141 ad 155. — Unde liquet si prima dimittatur et altera ducatur, aut si plures simul ducantur, posteriores nuptias omnes esse adulterii crimina, 54 *seq.* — Nec obstat doctrina Mormonum, 55 *seqq.* et *nn.* 157 ad 162. — Neque pariter obstant documenta historica in oppositum allata, 59 *seqq.* et *nn.* 165 ad 185.

Polygamia successiva. Vide bigamia, aut trigamia.

Potestas in matrim. Christ. quid sit. T. II, 5. — Eam habet Eccl. iure divino, ut liquet ex eo quod matrim. est Sacramentum, et ex eo quod Eccl. semper eam sibi tribuit et vindicavit. T. II, 6 *seqq.* et *nn.* 2 et *seqq.* — Quod verum est, licet contrahentes huius sacram. ministri sint, 7. — Ostenditur, 7 *seq.*

Ecclesiae circa matrim. plenam independentemque inesse potestatem non minus quam circa reliqua Sacramenta, liquet ex natura rei. T. II, 11 *seqq.* — Non enim datur discrimen hoc Sacram. inter et alia, nec realis datur distinctio contractus inter et Sacrament. nec inter civem et christianum, sed unum idemque sunt, 12 *seqq.* — Nec Christus Dom. ullam quoad Sacram. hoc adiecit restrictionem, 14. — Et ideo Eccl. constanter hac sua independente usa est potestate tum sub ethnicis principibus, 15 *seq.* — Tum etiam sub christianis, 16 *seqq.* et *nn.* 12 et 25.

Soli Ecclesiae haec competit potestas, tum quia vinculum ipsum perpetuum est res Sacramenti. T. II, 23, et n. 52. — Tum quia ob mysticam significacionem est res sacra, 24 et n. 53. — Tum quia vinculum ortum ex consensu est obiectum conscientiae, quod ad civilem auctoritatem spectare nequit, 25 seq. et n. 54. — Ac proinde nequit ius hocce principibus, quia ratione principis hoc ius commune foret ethnicis principibus, 26. — Et ratione qua Christiani sunt, Ecclesiae sunt filii et subditi, nullumque ius eis competit in rebus sacris, 26 seq. — Hinc Eccl. perpetuo respuit leges principum, quae matrimonii vinculum attingerent, 27 seq. — Idque eo vel magis erit verum, si sententia statuatur matrimonium non esse contractum etiam in se et independentem consideratum, 28 seqq.

Ex eo quod matrim. est Sacram. omnes Christiani deberent logica consequentia, ratum habere solam Eccl. non vero principes, posse impedimenta dirimentia constituere, sed historice contrarium constat. T. II, 31. — Lutherus talem potestatem denegarit cuicumque hum. auctoritati, 31. — Postea eam potestatem detulerunt ad regimen politicum. Marc. Ant. de Dominis-Launogis, 32 et n. 5. — Necnon canonistae deinde non pauci in Austria, 33 seqq. et in Belgio, 33 et n. 12. — Doctrina haec in legislationem Iosephi II invecata fuit, et adoptata a Concilio Pistoriensi, 34 seqq. — Deinde maxime viguit in Gallia, 36 et nn. 17 et 18. — Plures tamen egregi viri doctrinae huic obstiterunt, 38 seqq. et n. 22. — Aliqui etiam Catholici scriptores tum Ecclesiae tum principibus hanc concedunt potestatem, 40 seqq. et nn. 34, et 39.

Contra Launoium, canones Trid., quibus potestatem Ecclesiae inesse statuendi impedimenta dirimentia definitur, dogmaticos esse tenendum est, etenim iis canonibus non factum aliquod praestandum, sed *potestatis veritas* vindicatur. T. II, 43 seq. — Canones iidem editi sunt contra *haereses et errores* grassantes, 43. — Similis deinde est canon dogmaticus de Eucharistia suscipienda, 43. — Talis est etiam Ecclesiae sensus circa hosce canones tum quia ante Launoium inauditum esse eos esse disciplinares, tum quia omnia dein celebrata concilia eos ut dogmaticas suscipiunt, 46 seq. — Item autem potestatem habere Ecclesiam hinc coercitur, quod ad illam spectat decernere, quae ad sacramentorum validam confectionem requiruntur, 47. — Tum quia et ipsi inest potestas circa res sacras, ac praecipue Sacramenta, nec non potestas condendi leges ad spirituale bonum filiorum suorum, 48 seq. et n. 1. — Hac potestate Ecclesia perpetua usa est iam a tempore Apostolorum, 49 seq. — Impedimenta dirimentia statuit in canonibus apostolicis, 51 seq. et nn. *ibid.* — Saec. IV statuitur impedimentum *publicae honestatis*, 52 seq. — Deinde impedimentum voti, 53 seqq. — Ac postea alia roborat impedimenta, ut ligaminis, 55 seqq. et n. 66, et 70.

Contendit tamen Launoius in Can. III et IV Sess. XXIV. Conc. Trid., Ecclesiae vocem sumi pro civilibus principibus. Sed quam alienum hoc sit a vero liquet ex eo, quod agatur ibi 1° de veritate doctrinae, 2° de potestate, quae penes Ecclesiam erat, 3° de causis ad iudices Ecclesiasticos spectantes ex Can. XII. 4° de potestate in se spirituali, quae omnia laicis non possunt com-

petere. T. II, 57 seqq. — Id idem liquet ex eo, quod Conc. intendit errorem Lutheri damnare, qui docuit, Ecclesiam non posse statuere impedimenta dirimentia matrim. ut constat ex ipsis operibus Lutheri, 59 seqq. et n. 81 et 83. — Absurdum id praeterea est, quoniam Eccl., dum universalitatem fidelium significat, princeps nullus hanc potestatem habet, quoniam nullus Eccl. universam repraesentet, et a fortiori eam non haberent principes infideles. Principes dein hoc ius obstinerent ut membra Ecclesiae; ac tandem quoniam Concilium coetum Sacerdotalem hac potestate spoliasset, 63. — Praeterea ipsum Conc. Trid. scil. hierarchia ecclesiastica impedim. clandestinitatis constituit, et licet principes rogarent, noluit constituere impedim. dirimens matrim. initum contra parentum voluntatem, 64 et n. 84. — Tandem Ecclesiam significare aut *coetum fidelium* aut *hierarchiam ecclesiasticam*, ex substrata materia iudicandum est, docere scil. regere praecipere etc., ut in casu, ad coetum hierarchicum spectat, 64 seqq. et n. 88.

Neoterici plerique theologi contendunt potestatem constituendi impedimenta dirimentia matrim. Ecclesiae fuisse concessam *expresso* vel *tacito* principum consensu. T. II, 66 et n. 92. — Quam falsum hoc sit, constat ex declaratione Pii VI data episcopo Trevir. qua affirmat haec impedimenta ab Eccl. constitui *proprio iure*, 67 seq. et n. 95. — Necnon ex Constit. dogm. adversus synod. Pistor., 69. — Et damnatione doctrinae Nepom. Nuytz facta a Pio IX, 70 et nn. 98 et 99. — Commentum eiusdem asserti quoque liquet ex eo quod Trid. intendit damnare errores Lutheri, qui nusquam hanc potest. principibus originariam esse negavit, 71. — Nec unquam concilium Ecclesiae extraneam, scil. principum, potestatem dogmaticae adstruere intendit, sed suam propriam. Ac propterea eadem potestate ipsum quoque usum esse novimus, 71. — Falsa esset hac in hypothesi definitio Trid. Eccl. uti hac potestate consensu principum, ut patet, si principes ea potestate uterentur, et certum id est sub principibus infidelibus ac tribus primis saeculis, 72. — In ipso Conc. Trid. principum legati horum iurium derogationem non fuissent passi, aut saltem mentionem concessionis factae fieri iussissent, 73. — Dicant praeterea quandonam, a quonam, utrum a singulis vel ab omnibus simul talis potestas concessa sit? Nihil horum statui potest, 75 seq. et n. 100. — Quid tandem significat *expressa vel tacita consensio*? *Expressa consensio* certo data non fuit, quoniam nullibi prostat, 75 seq. — *Tacita vero consensio* supponit hoc ius inesse principibus, qui silent, non vero Ecclesiae, et Ecclesiae actionem legitimam non esse nisi auctoritate principum. — Utrumque falsum, ergo... 76 seqq. et n. 105.

Potestas dispensandi ab impedim. dirim. ei sane competit, qui ius habet ea constituendi scil. Ecclesiae. — Suprema autem Ecclesiae potestas residet in Rom. Pont. poterit ergo Rom. Pont. remove impedimenta dirimentia. T. II, 78 seq. — Inest praeterea Rom. Pont. plenitudo potestatis in Eccl. et propterea etiam ipsi reservatae sunt causae maiores, quas inter numer. causae matrimoniales, 79 seq. — Id quoque ex Trid. liquet, praesertim ex ratione agendi circa impedim. in quarto consanguinitatis gradu, 81 seq. — Necnon ex aliorum Concil. auctoritate, 82. — Hac dispensandi potestate usa est Eccl. ab apostolicis tem-

poribus teste Paschali II, et eius potestatis usus vestigia proutant sub S. Greg. M. erga Anglos, 82 *seqq.* et n. 11. — Et erga Germanos necnon temporibus subsequenteribus, 84 *seqq.*

A tempore Innocentii III, qui dispensationem indulsit Othoni IV ut duceret filiam Philippi in quinto gradu sibi consanguineam, 85 et n. 11. — Frequentiora huius potestatis usus exempla occurrunt indubitata, 87 et n. 21. — Ideoque Rom. Pontifices constituerunt, ut ante matrimonia ineunda inquisitio circa impedimenta forte existentia fieret, 88. — Atque post matrim. inita relaxationes saepius concesserunt, 88. — Imo episcopos et concilia provincialia ob nimiam facilitatem hac in re interdum cohibuerunt, 89 *seq.* — Licet tandem observare aliud esse auctoritatem, aliud eiusdem exercitium, 90 *seq.* et n. 28.

Episcopos proprio iure non posse hac dispensandi potestate uti, liquet ex eo quod auctoritas episcoporum est circumscripta, impedimenta vero dirimentia universalem Ecclesiam afficiunt. T. II, 92 *seq.* et n. 95. — Actum deinde esset, si id possent episcopi, de universali Ecclesiae disciplina ac facile potentum cederunt voluntate, 95 *seq.* et n. 51. — Nec unquam Episcopi hac usi sunt potestate, 94 et nn. 52, 55. — Et si dispensaverunt in matrim. cum impedimento iam contractis, id non fecerunt absque assensu Rom. Pontificum, 95. — In impedimentorum autem praevis dispensationibus concedendis Episcopos nullam habere potestatem constat ex ipsorum Episcoporum actis publicis, 96 *seq.* — Necnon ex respons. data a Congreg. Conc. Trid. XIV Kal. Febr. 1661. — Id non minus certum ac ratum est ex theologorum ac canonistarum doctrina, 99 *seqq.* et nn. 45, 48, 55. — Necnon auctoritate Rom. Pontificum, 102 *seqq.* et n. 60.

Argumenta autem, quibus vindicare quidam nituntur Episcopis ius proprium inesse dispensandi ab impedim. matrim. dirimentibus, nullius valoris sunt; quum 1° ex eo quod Episcopus in sua dioecesi potest quidquid Pontifex in universo orbe, si excipias, quae totius Ecclesiae statum respiciunt, non sequatur Episcopum posse irritare in sua dioec. quod Rom. Pont. pro tota Eccl. constituit, ut sunt impedimenta dirimentia. 107 *seq.* — Id praeterea ne Episcopus faciat a iure prohibitum est. T. II, 108 *seq.* — 2° Praescriptio deinde, quam invocant, quoad Episcopos universim non viguit, quoniam ex universo orbe facultatem dispensandi postulant ab Apostolica Sede, et qui contrarium fecerint, improbantur, nec unquam contra legem in substrata materia praescribi potest, 110 *seq.* et n. 67. — Multo vero magis absonum est quod in theologia Nanciensi legitur Rom. Pont. contra Sedes recentes erectas numquam posse praescribere, ac si huiusmodi Sedes a iure communi immunes forent, 111 *seq.* — 3° Principium ab Alois. Litta inventum quo, dicit dispensationes *ex gratia* solius legislatoris esse et dispensationes *ex iustitia* spectare ad iudicem, ante finem saec. XVIII inauditum; novitate, 115 et *falsitate* splendet. — Etenim licet iusta ratio ac maior utilitas, iuxta Trid. dispensationem postularent, tamen ideo ius nullum in petentibus agnoscitur, 115. — Et ideo non ex *iustitia* sed *gratia* dispensantur, 114. — Ac licet iudices in casu speciali iustissimas esse rationes ad dispensandum a lege iudicant, inde non

sequitur eos posse dispensationem concedere, 114. — Posset praeterea appellari ab Episcopo dispensante ad Rom. Pont., 114 *seq.* — Concil. praeterea Trid. statuendo dispensationis dandae regulam, ideo non ad extendendum sed ad coercendum dispensandi usum intendit, 115. — Nec propter rationes existentes obligationem dispensandi imponit, 116. — Pugnat praeterea universalis Eccl. praxis et doctrina cum hocce principio, 116. — Falso tandem supponit Rom. Pontifices *ex gratia* dispensantes id fecisse absque gravi urgente ratione, dum contra id numquam fecerint, nisi gravi urgente causa, et quidem ad huc *ex gratia*, 117 *seq.* et n. 84. — 4° Quum dicunt *reservationem* esse impedimentum exercitii propriorum iurium, nec reservationes pontificias posse nullitatem affere in usu iurium episcoporum, falsissima asserunt, ac supponunt, in re de qua agimus, iura esse propria episcoporum, quae falsa omni ex parte, 119 *seq.* — Necnon verbis divi Thomae abutitur, 121 *seq.* — 5° Principium tandem quod possunt. *reservationem* dispensandi quam sibi solis Rom. Pontifices vindicant, non esse ex aliquo concilii canone sed ex consuetudine, falsum quoque est, dum Trid. soli Rom. Pont. hanc potest confirmaverit, oriaturque ex eius primatu, 122 *seq.* — Praeterea licet ex consuetudine Rom. Pontifices soli dispensandi ius obtinuerint, tamen ab Episcopis abrogari nequit utpote inferiores, quin iura laedantur pontificis, quae universa probat Ecclesia, 125. — Hac consuetudine tandem abrogata, universa disciplina ecclesiastica pessumdaretur, 125 *seq.*

Potestas Ecclesiae dispensandi in impedimentis matrimonium dirimentibus, non extenditur ad omnia impedimenta dirimentia; scil. Eccl. non potest dispensare in iis quae stricte iuri naturali adversantur; ut sunt. error, vis, aut perpetua impotentia. T. II, 125 *seqq.* et n. 95. — Impedimentum autem consanguinitatis in linea recta, aliqui dicunt id esse naturae iuri contrarium *in infinitum*; alii in primo gradu tantum alii autem neque in primo gradu illud stricto naturae adversari autumant. In praxi tamen numquam dispensatio locum habebit, 129 *seqq.* et nn. 95, 97 et 98. — Primum autem gradum consanguinitatis in linea collateralis alii dicunt eum iure naturae stricto pugnare, alii vero id negant; — nunquam tamen Eccl. in hoc gradu dispensationem concessit, 150 *seqq.* et nn. 99, 102. — Quoad secundum vero et tertium gradum aliqui etiam putant, nisi auctoritate Levitii, ea ita iuri naturae opponi, ut dispensatio in eis dari non possit, 152. — Sed omnium christianorum consensu impedimenta Levitici, qua talia, christianos non obligant, idque ex Trid. constat, et non certum est ea presse legi naturae esse contraria; unde ex doctrina Ecclesiae de iis iudicandum, 152 *seqq.* — De impedimento affinitatis disceptatur utrum ex lege naturae an vero ex iure ecclesiastico enascatur, 156. — Olim quoad primum gradum in linea recta non pauci id oriri putabant ex iure naturae, nunc non amplius dubitari licet, hunc gradum tantum dirimere matrim. iure ecclesiastico, et in eo Eccl. dispensare posse. Ita Bened. XIV et Congreg. SS. Inquisit., 156 *seqq.* — Necnon antiqua concilia, quae matrimonia cum tali impedimento inita, dissolvi prohibent, 157 *seqq.* — Attamen, licet Eccl. haec in impedim. dispensare possit, nihilominus propter turpitudinem, quae in huiusmodi coniunctionibus deprehenditur, et propter reverentiam qua

descendentes adstringuntur erga ascendentes, etc. Numquam, in impedimento orto ea affinitate in primo gradu lineae rectae, quod provenit ex coniunctione legitima, dispensationem concessit, 159 seqq. et nn. 144, 118, 124. — Sed non desunt exempla dispensationis concessae, quando impedimentum est ortum ex coniunctione illegitima, 145 seq. et n. 157. — In primo autem gradu affinitatis collateralis dispensationem concedi posse non dubitatur, 155 et 144 seqq. ac nn. *ibid.* — Et a fortiori in reliquis gradibus, 145 seq.

Potestas sanandi in radice est illa, qua tolluntur impedimenta, quibus consensus datus, unde oritur matrim. irritus aut invalidus erat. T. II, 146 seq. — Impedimenta si fuerint iuris stricto sensu naturalis, aut iuris divini, ut impedim. ligaminis, non possunt ab Eccl. tolli, 147 et 149. — Ablato vitio a consensu seu a radice matrimonii, consequuntur omnes effectus veri matrim. hucusque impediti, 147 seq. — Et hoc quidem a primo instante, quo datus fuit consensus, 148. — Potestas autem Ecclesiae sese extendit ad omnia et sola impedimenta canonica seu iuris ecclesiast., 149. — Supponitur consensus vere fuisse datum, et quidem bona fide, saltem, juxta quosdam, ex parte unius contrahentium, secus nullus adesset datus consensus nec quidquam adesset quod sanaretur, 149 seq. et nn. 5, 5. — Modus explicandi hanc sanationem varius est, 151 seqq. et n. 6.

Potestatem sanandi matrim. in radice penes Eccl. esse patet ex constanti eius praxi, cuius documenta exstant iam a sexto saeculo in Conc. Aurel. III. T. II, 158 et 155 seq. — Rom. vero Pontifices a Bonifacio VIII et deinceps frequentius ejusmodi sanationes indulserunt, 154 seqq. et nn. 8, 16. — Omnes quoque theologi hanc potest. supponunt in Eccl. et ius can. id statuit, 158 seq. et nn. 21, 22. — Falsum autem est, quod ait Boston, hanc potest. sese extendere tantum ad matrim. inita sine formalitate quacum iniri debuissent, ut valida essent, 160. — Falsum quoque est hanc potestatem competere episcopis, 161.

Potestate sanationis in radice obtinentur potissime primitivus matrimonii ipsius valor et proles legitimatio. T. II, 161. — Ut primus effectus obtineatur, contra Sanchez aliosque constat consensum non esse renovandum, nisi id ut conditio imponatur, vel primus consensus propter cognitum impedim. nullus fuerit, 162. — Neque, ut nonnulli dicunt, necesse est ut consensus prior moraliter perseveret, nisi in clausulis dispensationis exigatur, 162 seq. — Quinimo matrim. potest teste Bened. XIV sanari etiamsi consensus, ab altero coniugum, vel etiam iuxta quosdam contrahentes positive retractasset, 165 et nn. 50, 51. — Cuius rei factum refert Bolgani, 164 seq. et n. 55. — Legitimare autem posse Rom. Pont. tum quoad effectus spirituales directe et ubique, 166. — Quoad effectus vero civiles directe in sua ditione, et indirecte quoad reliquias orbis partes contra quosdam tenendum est, 166 seqq. et nn. 41, 45. — Quod vero effectus civiles nunc non ubique ex hac legitimatione obtineantur, id fit quoniam leges civiles obstant, quominus matrim. religiosum effectus civiles consequantur, 169.

Potestati Ecclesiae non vero principum, ut quibusdam asserere placuit,

causas omnes matrimonii contractum respicientes, subesse constat, Can. XII Conc. Trid., auctoritate Pii VI. T. II, 170 seq. — Damnatione Synodi Pistor. 172. — Necnon et Script. Sacrae tum Vet. tum Nov. Legis ubi nusquam quidquam circa matrim. regibus demandatur, sed solis Apostolis, 172 seq. — Facta ididem confirmant, quum omni tempore non ad reges sed ad Rom. Sedem causae matrimoniales deferantur tum a simplicibus fidelibus, tum a summis imperantibus, 174 seqq. et nn. 7, 19. — Testes huius rei vel ipsi Protestantes habentur, 179 seq. — Similiter Ecclesiae potestatem extendi ad sponsalia, contra id quod damnatum est a Pio VI in synode pistor. et a Pio IX in Nep. Nuytz, constat ex falso principio, cui opposita doctrina nititur, causas scil. matrimoniales ad politicam auctoritatem spectare, 180 seq. — Deinde matrim. utpote Sacram. subest Eccl. potestati, ac propterea etiam quidquid ad illud disponit sicut sponsalia, 181. — Sponsalia praeterea impedimentum matrimonii constituunt, ac proinde est iuris Ecclesiae, 82. — Talis quoque est doctrina Patrum, 182. — Conciliorum, 185 et n. 15. — Quae praxi Ecclesiae firmatur, 184. — Potestas vero civilis poterit quoad sponsalia constituere ea, quae ad sociale bonum conducunt, et affectus civiles respiciunt, 185 seq. — Ad sponsalia ineunda leges civiles et antiquius Eccl. requirunt parentum consensum, 185. — Contra Nicolaus I. id non requirit, 181. — Potestas quoque Ecclesiae sese porrigit ad matrimonia mixta et haereticorum, quae proinde obnoxia sunt ecclesiast. impedimentis ex eo quod haeretici obligantur universalibus Eccl. legibus. T. II, 187 seq. — Constat id quoque ex Bened. XIV et Pio VII, 188 seq. — Nec obest haereticos hasce leges non observare, 190. — Nec dici potest Ecclesiam eos ab impedimentis dirimentibus dispensare, 190. — Nec potest dici hos contractus esse legitima matrimonia utpote contractus naturales; nam inter christianos naturales non dantur, 191. — Non tamen omnia matrim. haereticor. sunt invalida sed ea tantum, quae ineuntur cum impedimento dirimente, 191 seq.

Principum iura in matrim. christianum ad ea, quae matrimonio extrinseca sunt, tantum sese porrigit, T. II, 525 seq. — Talia vera sunt quae ad Societatis bonum pertinent vel effectus civiles, 527. — Hinc iure civili possunt prohiberi atque ut illegitima haberi, quae alioquin valida sunt coram Eccl. et in conscientiae foro, 527 seqq. et n. 5, 8 et 9. — Hoc ius quoque pertinet ad principes gentiles; principes vero Christiani possunt ac deberent legibus latis Ecclesiae praesidiis esse ejusque auctoritatem tueri, 531. — Et nominatim quoad matrimonia, 535 seq. — Nullo revelationis documento constat principes christianos habere potestatem statuendi impedimenta dirimentia matrimonium, 536. — Tribus prioribus saeculis, cum non essent principes christiani, sola Eccl. hoc ius exercuit, ac propterea documenta posteriora nequeunt vindicare hanc potestatem originarie spectare ad principes, 534. — Documenta IV saeculi et illis posteriora ab adversariis allata examini subiciuntur, 537 seqq. et nn. *ibid.* — Documentis indubitatis constat principes legibus, quibus constituunt impedimenta dirimentia, canones ecclesiae confirmare et tueri voluisse, 547 seqq. et nn. 41, 44 et 49. — Praeterea hae principum leges valorem nullum habebunt, nisi quatenus sunt ab Ecclesiae receptae et approbatae, quia lege civili

habebantur matrimonia irrita, quae lege ecclesiastica erant valida et vice versa, 352 *seqq.* et *nn.* 55, 57 et 58.

Principibus vero neque cum Ecclesia communem esse potestatem impedimenta constituendi matrim. dirimentia, iam confectum est; atamen fundamenta tum interna tum externa catholicorum auctorum, pro opposita doctrina adducta examinantur. T. II, 357 *seqq.* et *nn.* 60, 62, 67 et 75. — Doctrina D. Carrière ad trutinam revocatur, 368 *seqq.* et *nn.* 79 ad 81. — Principes non posse relaxare impedimenta dirimentia matrim. nisi quoad effectus civiles ex hucusque dictis liquet, quoniam ea statuere nequeunt, 374 *seq.* et *nn.* 82 et 85. — Afferuntur tamen leges quibus huiusmodi relaxationes principibus tribuuntur et quidem, tum ex auctoribus paganis, sed haec abs re sunt, quoniam matrim. Christ. non respiciunt, 377 *seq.* et *nn.* 92 et 94. — Tum ab imperatoribus christianis conditas; et haec ad sola impedimenta civilia et quoad effectus civiles solummodo valere ex earundem examine instituto constat, 379 *seq.* et *n.* 97. — Afferunt deinde facta huiusmodi relaxationem quae a principibus fuerunt datae, et haec penitus inspiciuntur scil. primum respicit matrim. Balduini com. cum Judith, Caroli Calvi filia, 381 *seqq.* et *n.* 103. — Secundum spectat matrim. Margarethae, Karinthiae dom. cum Ludovico, Ludovici imperatoris filio, quae matrimonio erat iuncta cum Joana regis Boh. filio, 384 *seq.* et *n.* 110 ac 111. — Tertium est matrim. Alfonsi Castellae regis cum Urraca, 385 *seqq.* — Facta dein exstant, quibus liquet vel ipsos principes invitos matrimonia impedimento aliquo irrita solvere debuisse, nulla data ab Ecclesia dispensatione, 391 *seq.* et *n.* 119. — Executiuntur quae gesta sunt quoad matrim. initum inter Philippum I, regem Galliarum et Bertradam, 395 *seqq.* et *nn.* 126 et 133. — Ex quo facto consecutiones deducuntur adversus Joan. Nep. Nuytz, 399 et *nn.* 145 ad 150.

Potestate principum subesse causas omnes matrimoniales nuperrime contendit Joan. Nep. Nuytz cuius doctrina compendiosa alienum, oculis subjicitur. T. II, 405 *seqq.* — Plura in hac doctrina asserta sunt falsa, alia haeretica, vel haereticalia, alia paralogistica, 406 *seqq.* et *nn.* 152 ad 162.

Principes infideles habere potestatem constituendi impedimenta dirimentia matrim. plerique theologiae moralis ac iuris institutores docent. T. II, 414 *seq.* et *n.* 2.

Principes plures posse leges ferre iuxta vel praeter ius naturale ad bonum societatis, ac etiam quibus contractus adversantes publico bono irritantur, et quidem obligantes in conscientia extra dubium est. T. II, 416 *seq.* — Quinimo eos posse nuptias prohibere societati noxias easque privare effectibus civilibus, indubitatum est; sed verisimilius videtur eos quoad vinculum ipsum ius nullum habere etiam quoad subditos suos infideles, 417 et *n.* 8. — Argumenta quibus hoc ius negatus desumuntur 1° ex parte Dei qui ipse ante quamque societatem civilem matrim. cum suis proprietatibus praecipium instituit. Non ergo principibus hoc ius competit, 410. — Licet non omnia determinaverit. Erit matrim. respicientia, potuit haec relinquere determinanda auctoritati sacerdotali, eo vel magis quod matrim. res sacra sit ac religiosa, eo enim voluit significare futuram Verbi incarnationem, et ordinare ad homines

religiosos procreandos, 419 *seq.* et *n.* 10. — 2° Ex parte principis, cuius potestas pro obiecto habet bonum commune subditorum; atqui externum id totum est, non internum, nec ad conscientiam refertur, ut est vinculum matrim. 420 *seqq.* et *nn.* 12, 15. — Nec obstant facta ex historia allata, quibus principes vera matrimonia irrita fecerunt; namque de vinculo solvendo non cogitaverunt; id si cogitavissent, putassent profecto, matrimonio soluto, actus matrimoniales esse illicitos: atqui ne fornicationem quidem illicitam esse sibi persuasum habebant, 422 et *n.* 14, 15. — Sed id unum voluere, coram lege illa irrita reddere, scil. privare effectibus civilibus, 425 *seq.* — Irritare autem vinculum non potuere, nisi quatenus illud esset contra legem naturalem, aut quatenus principes munia sacerdotalia exercuissent, 424 *seq.* — Nec paritas institui potest quoad alios contractus, nec quoad Conc. Trid. quod contrahentes contra clandestine contrahentes, 425 *seq.* — Peccant quidem contrahentes contra legem principis, sed non ideo invalide contrahunt, 426 *seq.* et *nn.* 19, 21. — 3° Idem eruitur ex natura matrimonii: natura sua est sacrum quid, id est, actus, quo vinculum exurgit obligans coram Deo et quidem ex libera voluntate ortum: ad quae potestas civilis attingere nequit, 427 *seq.* — Actus est deinde, quo quis vitae statum eligit, quo officia contrahit: quae independentia prorsus sunt a civili potestate, 428 *seq.* et *n.* 22. — Finis denique matrimonii est moralis ac religiosus scil. procreatio adoratorum veri Dei, 429 *seq.* — Et hoc tum in statu supernaturali, tum in naturali possibili tum in statu naturae lapsae, 450 *seqq.* et *nn.* 23 et 24. — In societate pagana nec principes nec falsorum Deorum sacerdotes ius quodcumque habuere statuendi impedimenta huiusmodi, licet in praxi multa usurpata potestate constituerint ex defectu auctoritatis legitimaee etc., 451 *seqq.* et *nn.* 28 et 29. — Auctoritas theologor. pro contraria sententia non est tam communis ut vulgo asseritur, et plures pro sententia modo exposita pugnant, 455 *seq.* et *nn.* 31 ad 40. — Neque dici potest S. Thomam oppositae sententiae favere, 486 *seqq.* et *nn.* 43, 45. — Ea infirmatur deinde rationibus oppositis, 459. — Eo vel magis quod ante obortas doctrinas damnosas, ut illis mos est, theologi liberius loquuntur, 440. — Tandem frustra petitur documentum quodcumque Apostolicae Sedis, quo diceretur: matrimonia infidelium inita contra patrias leges esse invalida: nullum tale documentum usquam invenitur, 440 *seqq.* et *n.* 49 et 51.

Principes infideles si nullum ius habent in vinculum matrimonii, falsum est illud per eversionem ad Sacram. fuisse eis subtractum. T. II, 445, *seq.* et *n.* 52. — Falsum pariter ius exclusivum Ecclesiae aut ex aliqua lege ecclesiastica, aut ex consensu principum, aut ex Ecclesiae usurpatione manare, 444. — Falso laborat supposito assertum, hanc principum potestatem esse inamissibilem, aut negari principibus christianis, quod infidelibus conceditur, 445 *seq.* et *nn.* 53, 54. — Aut principes aliquid amittere, dum christiani fiunt, 446 *seqq.* et *nn.* 55 ac 56. — Ac principes christiani licet aliquod ius in matrim. amitterent, plura quoque ex christiana religione commoda capiunt, 448 *seqq.* et *n.* 58. — Inde cum nihil possunt in vinculum matrimonii leges principum, illud invalidum reddere nequeunt, idque nominatim dicendum de matrim. inito absque parentum consensu, 450 *seqq.* et *n.* 59 ac 60. — Id etiam verum est de filiis regiae

stirpis in Gallia, nisi ab Ecclesia id impedimentum probatum fuerit, secus impedimentum principis, non invalidum, sed tantum illicitum reddet matrim. huiusmodi effectibusque privabit civilibus, 432 *seqq.* et *n.* 61. — Et ita factum est in matrim. Gastonis, fratris Ludovici XIII cum Margaretha, principe Lotharingiae, 454. — Sicut principes carent iure in vinculum matrim. sic quoque carent potestate dispensandi ab impedimentis dirimentibus, 454. — Hinc licet in Galliis fideles debeant se sistere officario civili ad matrim. ineundum, non concedimus D. Carrière id debere fieri ne matrim. irritum sit, 455. — Verum quoque est sic melius consuli matrimonio pluribus de causis, sed negamus eidem D. Carrière id fieri ob impedimenta civilia, 456 et *n.* 66. — Alia plura absona addit idem D. Carrière ex semet statuto principio principibus inesse ius in matrimonii vinculum, 457 *seqq.* et *nn.* 67, 68 ac 69. — Et haec sententia magna ex parte pendet ex sententia de potestate principum infidelium, 460.

Protestantium doctrina circa matrim. T. I, 232 *seqq.*

Publicatio Conc. Trid. necessaria, ut obligat. T. II, 193 *seq.* et *n.* 19.

R

RAPTUS impedim. T. II, 535.

Responsum S. Sedis datum ad vicarium apost. Bredensem quoad matrim. mixta in provinciis catholicis Belgii. T. II, 214.

Ritualia Eccl. Latinae de sacerdot. bened. matrim. T. I, 85. — Non favent sent. de sacerdot. ministr. matr. christ. T. I, 110 *seqq.*

Rituale Leodiense. T. I, 4. *n.* 5. — Lemovicense *ibid.* — Chaldaeor, 9. — Ambrosian. 4, *n.* 6. — Bituricense, 112.

S

SACERDOTALE Romanum. T. I, 115.

Sacramenta omnia a Domino J. C. instituta. T. I, 20.

Sacramentarium ad fidem Eccl. testandum auctoritas. T. I, 12, de bened. nupt. 85.

Sacramentarium Gelasii. T. I, 4. — Gregorii M. T. I, 5. — Leonis M. *ibid.*

Sacramenti quae signif. in textu Eph. T. I, 44 *seqq.*

Sanare matrim. in radice. T. I, 90, 125. — T. II, 146 *seqq.* — *Vide potestas sanandi.*

Sansimoniani. T. III, 13 *seqq.*

Scholasticus quid signif. T. I, 22, *n.* 69.

Scholasticos non deflexisse a PP. institutis. T. I, 22—25.

Servorum matrimonia. T. II, 534 et *n.* 57.

Separatio Ecclesiae a Statu. T. I, 279 *seqq.* et *n.* 5, 546 *seqq.*

Synodus Detroitensis. T. II, 252. *n.* 140.

» Parisiensis. T. II, 334.

» Pistoriensis. T. I, 76, 406 *seq.* — T. II, 55, 69, 172, 408.

Synodus Sutchuensis. T. I, 120. *n.* 59. — T. II, 250. *n.* 125, 501. — Extenditur ad imperium Sinense et regna adiacentia, 512. *n.* 55.

Solutionem imperfectam matrim. sive separationem quoad torum et cohabitationum, vinculo manente, multas ob causas fieri posse definiit Trident. T. III, 589 *seqq.* et *nn.* 1 ad 5. — Causae vero sunt, aut mutuus consensus, iuxta Christi doctrinam Matth. XIX, 29. et sanctorum exempla, 591. — Aut crimen scil. adulterii, iuxta Evangelii doctr. 591 *seq.* — Casus nonnulli excipiuntur, 592 et *nn.* 4, 5. — Licet quaestio agitetur, utrum solum adulterium stricto sensu sit causa separationis, vel etiam alia graviora crimina ad hoc sufficient, 592 *seqq.* — Tenendum videtur, cum agatur de poena gravissima, adulterium stricto sensu intelligendum esse, 594. — Cui doctrinae consonat Script. Sacra, Patrum auctoritas, necnon consuetudo fori ecclesiast. 594 *seqq.* et *n.* 9. — Aliud crimen, ob quod separatio fieri potest, est apostasia a vera religione, 596 et *nn.* 13, 14. — Tertia separationis causa crimen est: si coniux a coniuge altero ad peccatum impellatur, 596 *seqq.* — Hanc Ecclesiae doctrinam novam non esse constat tum ex ipsa rei natura, qua huiusmodi separationes saepius fieri contingit, 598 *seqq.* — Antiquitas dissolutionis huius in Evangelio fundata, eruitur quoque ex doctrina Patrum, ex antiquorum conciliorum ac Roman. Pontificum statutis, necnon ex iure can. et historiae ecclesiast. documentis, 400 *seqq.* et *n.* 20. — Nec verum est, ut ait Chemnitius, hanc doctrinam opponi evangelicae et apostolicae doctr. ut ex contextu inspecto patet, 405 *seqq.* et *n.* 21. — Idem patet ex Patrum interpretationibus, 405 *seqq.* — Obiectiones a Chemnitio propositae solvuntur, 407 *seqq.* et *nn.* 26, 50. — Separationem a thoro et cohabitatione simul cum indissolubilitate vinculi a pluribus impetitur, 412 *seqq.* et *nn.* 51 ad 55. — Verum si toties matrimonii vinculum esset solvendum, quoties adversarii statuunt, multo maiora et graviora exinde orirentur mala, 415 *seqq.* — Et licet incommoda non pauca ex imperfecta solutione proveniant, bona quoque non pauca exinde promanant, 417 *seq.* — Insuper malis exinde oriundis medendis christiana religio praestat medicinas, 418 *seqq.* — Aliis Erasmi rationibus satisfiit, 421 *seqq.* et *nn.* 40, 42

Solvi posse per solemnem religionis professionem, matrim. ratum et non consummatum, est doctrina Ecclesiae. T. III, 425 *seq.* — Hanc impugnant novatores ac Ianseniani, 426 *seqq.* et *nn.* *ib.* — Definivit. Trident. matrim. verum sacram. praedicta de causa solvi posse, 429. — Eamque doctrinam viguisse ab antiquissima aetate variis constat factis et exemplis, 450 *seqq.* — Necnon decretali Alexandri III, 455. — Et decreto Innocentii III, 454. — Ex quibus constat apostolicam hanc viguisse traditionem ab initio in universa Eccl., 455. — Inde respondetur ad rationes oppositas, 455 *seqq.* et *n.* 28.

Solvi matrim. ratum non consumm. per prof. religionis solemnem, dicunt plures theologum cum S. Thoma, *iure naturae*, T. III, 457. — Et hoc quia iure nat. potest quis ad statum perfectiorem transire, quando id fit ut in casu, sine detrimento alterius, tum etiam quia matrim. sub hac implicita conditione contrahitur, 457 *seq.* — Impugnant tamen has rationes alii, si quidem aiunt, debere prius ostendi matrim. hoc in casu esse solubile, ac ostendi adhuc post foedus initum licere statum religionis profiteri, 459. — Eo vel magis

quod et alii perfectiones status possint eligi, nec probetur talem transitum non vergere in detrimentum alterius, 439 et *n.* 57. — Necnon quod gratis asseratur matrim. contrahi sub tali conditione, 440 *seq.* et *n.* 58. — Alii propterea dicunt, illud fieri iure ecclesiastico, tum quia nullo alio iure solutio haec obtineatur, tum quia non excedit potestatem Ecclesiae tum etiam quia talis est Eccl. modus agendi, 441 *seqq.* — Iterum alii theologi insurgunt aiendo, talem potestatem Ecclesiae asseri quidem, sed non probari; deinde Eccl. in hisce uti auctoritate sibi propria, nec se gerere ut interpretem iuris divini, 445 *seq.* — Tandem si Eccl. potestatis esset solvere matrim. ob talem professionem religionis, posset quoque Eccl. hanc solutionem eadem de causa tollere, 444 *seq.* — Alii itaque praefatam solutionem matrim. deducunt ex iure positivo divino, eo quod provenire nequeat ex iure naturali aut ecclesiastico, et tamen ex altera parte certo constat hoc institutum constanter viguisse in Eccl., 445 *seq.* — Existentem autem traditionem secuti sunt Romani Pontifices in suis decretis 446 *seq.* — Nec obstat solemnitas professionis relig. esse serius ab Eccl. institutam; nam solemnitas tantum extrinseca est vitae religiosae, et licet post solemnitatem inductam sollemnis professio exigitur, non sequitur eandem etiam antea necessariam fuisse, 447 *seqq.* et *nn.* 64, 65. — Responsa dantur difficultatibus factis contra canonem Trident. et desumptis ex Scripturis, 450 *seq.* et traditione, 455 et *nn.* 72 ad 90.

Solvi posse matrim. ratum non consum. auctoritate Rom. Pont. aliis de causis quam ob religionis profes. sollemn. plures theologi, quorum argumenta referuntur, negant. T. III, 466, *seqq.* et *nn.* *ibid.* — Plures vero affirmant, et tum ex facto, quo constat Romanos pontifices dispensasse a vinculo matrim. rati, 470 *seqq.* et *n.* 115. — Tum ex eo quod non pugnet cum Script. sacra. 472. — Tum ex eo quod Romano Pont. plena sit data potestas ad Ecclesiae bonum, ac ipse sit interpres Scripturae sacrae, 475 *seq.* et *n.* 118. — Argumenta vero adversariorum, desumpta ex non usu illius potestatis, nullius sunt ponderis, 475 *seq.* — Non maioris valoris est illud, quod ait Sylvius, Ecclesiam non habere potestatem in ea, quae divinae sunt institutionis, 476. — Nec dici valet, matrim. ratum idem quoad essentiam esse ac consummatum, differunt enim in perfectione vel integritate, 477. — Nec ratio Sacramenti, neque indissolubilitas obstat, 478 *seqq.* et *n.* 124. — Nec obstant, quae afferuntur ex Nicolao I, 281 *seq.* et *nn.* 128, 150. — Alexandro III, 485 *seqq.* et *n.* 152. — Innocentio III, 486 *seqq.* — Aut Hadriano VI et Innocentio VIII, 489 *seqq.* — et *nn.* 159 ad 140. — Ex quibus omnibus rite perpensis, concludere licet, Romano Pontifici competere auctoritatem solvendi matrim. ratum non consumm. aliis de causis, quam ob sollemnem religionis professionem.

Sponsalia olim a sacerdot. benediceb. T. I, 104, 110. — Spectant ad potest. Eccl. *Vide* Potestas Eccl.

Statuta Aurelianensia. T. II, 97.

Statuto Sardo. T. I, 291. *n.* 11.

T

THEOLOGI cath. non debent exclusive vocum etymolog. sectari, sed logicam et traditionalem exegesim. T. I, 44.

Theologi cath. caveant, ne obtentu severioris criseos probationes omittant. T. I, 45.

Tribuna de New-York. T. III, *n.* 66.

Trigamia ac subsequencia coniugia sicuti bigamia ut legitima in Eccl. habita sunt, licet circa haec severior fuit disciplina quam circa bigamiam. T. III, 86. — Ac ratio, qua bigamia permittitur, eadem valet pro aliis nuptiis, 86 *seq.* — Confirmatur auctoritate Patrum, 87. — Reprehendunt tamen severe nubentes, ob horum in libidinum aestum. 88 *seq.* et *nn.* 79, 85. — Et iuxta statutam disciplinam loquuntur P. P. qui in eas invehuntur, 91 *seq.* et *nn.* 84 ad III.

U

UNIVERS. T. I, 207. N° 20. — 208, N° 25. — 209, N° 27. — 217, N° 57. — 225, N° 42, — 271, N° 1.

V

VAGUS. T. II, 266.

Valendenses seu *Pauperes Lugdun.* matrim. inter sacram. retinuerunt. T. I, 5, *n.* 4.

Viduae. T. II, 554.

AUCTORES,

QUORUM SENTENTIAE IN HOC OPERE LAUDANTUR AUT DISCUTIUNTUR.

A

- Aguirre (De). T. III, 256, n. 70.
 Aimoinus. T. II, 598.
 Allatius. T. I, 111. — T. III, 85.
 Albaspinacus. T. II, 8, n. 5.
 Albertus. M. T. I, 26.
 Alcimus Avitus Vien. T. III, 538 et n. 249.
 Alexander III. P. R. T. I, 101, n. 11. — T. III, 55, 82, 435, 485 *seqq.*
 S. Alphonsus de Liguorio. T. I, 70, 126.
 Amari (Michael). T. I, 295, n. 15.
 Ambrosiaster. T. I, 159. — T. III, 82.
 S. Ambrosius. T. I, 15, 16, 78, 80, 105, 140, 197. — T. II, 358 *seqq.* 579. —
 T. III, 52, 72, 80, 115, 179, 274 *seqq.* 450.
 Ammianus Marcellinus. T. III, 59.
 Amort. T. III, 216 *seqq.*
 S. Antonius. T. III, 473, 478, n. 124.
 Arnobius. T. I, 248.
 Arcadius. T. II, 580. — T. III, 90, n. 85, 91. — 285 n. 151.
 Assemanus Io Sim. T. I, 8, 10, 15, n. 58, 141, n. 21.
 Asterius Amasenus. T. III, 294 *seqq.*
 S. Athanasius. T. I, 42.
 Athenagoras. T. III, 50, 75, 250.
 Augustinus, de matrim. et Sacram. T. I, 16, 17 et *seqq.* — Interpr. text.
 Paul. ad Ephes. V. 52. T. I, 56. — De sacer. minist. I, 80. — I, 107, 139,
 197, 351. — T. II, 140, 353, 359 *seqq.* — T. III, 28, n. 77, 52, 58, 52, 72,
 87, 151, 159, 180, 305 *seqq.* — 395, 402 *seqq.* — 419 *seqq.*
 Avogadro delle Motto. T. I, 125, n. 47. — 578, n. 85.

B

- Bar-Hebraeus. T. I, 10.
 Baluzius. Capitul. reg. Francor. T. I, 55, n. 8. — T. III, 555, n. 442.
 Basilius. De Sacerd. minist. T. I, 80 et *seqq.* — I, 108. — T. II, 18, 21. —
 T. III, 70, 88, 97, *nm.* 102, 185. — T. III, 265 *seqq.*
 Baldericus. T. II, 391 et n. 119.
 Baston. T. II, 571 *seqq.* — 456 *seqq.*
 Bardesanus. T. III, 6, n. 11.
 Basnagius. T. III, 60, n. 172.
 Balsamon. T. III, 185.
 Barruel. T. III, 110, n. 27, 112, n. 51.
 Batz (Jos.) T. III, 118 *seqq.* et n. 125, 382 *seqq.*
 Benedictus XIV. de ministro matrim. christ. T. I, 46, 90, 98 n. 5. —
 I, 104, n. 15. — 121, n. 41. — 126 *seqq.* — 157, n. 12. — 345. — T. II, 106,
 116, 157, 142, 147, 150 et n. 5. — 159, n. 22. — 161, 165, 188, 192, 198, 200,
 249 n. 120, 259, 266, 285, 305, n. 41. — 316, 370, n. 79. — T. III, 575, 444, 471.
 Bellarminus. T. I, 56, 70, 120, 178, n. 15. — T. III, 9, n. 15, 109, 118, 158,
 405 et n. 20. — 460, n. 81.
 Benassal Isaac. T. I, 10.
 Beda (Ven). T. III, 525, 452.
 Berg. T. I, 68. — I, 107.
 Berardi Sebast. T. I, 89.
 Bentham. T. III, 112, n. 52. — 117, n. 59.
 Beveregius. T. III, 518, n. 198.
 Berardi (Car. Seb.). T. III, 482, n. 150.
 S. Bernardus. T. II, 115.
 Binius. T. III, 564.
 Binus (Severin). T. II, n. 28.
 Billuart. T. I, 70. — I, 121, n. 41. — T. II, 101.
 Bingham. T. I, 96, n. 5.
 Bianchi (Ant.) T. II, 350, n. 9.
 Biner. T. II, 421, n. 12.
 Binterim. T. III, 555, n. 251 et alibi.
 Blanihinus. T. I, 5, n. 10.
 Blascus. Carol. T. I, 87.
 Blastares. T. III, 567, n. 14 et *seqq.* n. 17.
 Blanc (Louis). T. III, 5, n. 1.
 Bolaenus (Boileau). T. I, 45, n. 117.
 Bollandiani. T. III, 451.
 Bolgeni. T. II, 164.
 Boehmerus (Lutheranus). T. II, 179. — T. III, 125, n. 65.
 S. Bonaventura, prob. matrim. esse Sacram. T. I, 27. — Contrah. esse mi-
 nist. matrim. 60. — T. II, 24, n. 55.

- Bonifacius VIII, Rem. P. T. II, 515, n. 59.
 Bossuet. T. III, 469, n. 101.
 Bouvier. T. II, 228, n. 66.
 Bruner. T. I, 68.
 Braun. T. III, 581 *seqq.*
 Buchanan. T. III, 17, n. 45.
 Bucerus. T. III, 422.

C

- Cabassutius. T. II, 110.
 S. Caesarius episc. Arelat. T. II, 544. — T. III, 82.
 Coelestinus (S. R. P.) T. I, 532.
 S. Caesarius. I, 145.
 Coelestinus III, Rom. P. T. II, 80.
 Caesar. T. III, 6, n. 11.
 Caietanus. T. I, 40, 89. — T. III, 208, n. 112 *seqq.*
 Calvinus fals. interpr. textum Paul. ad Ephes. V. 52. T. I, 56, 252. — T. II, 7, 407, n. 132. — T. III, 18 *seq.*
 Calmet. T. I, 45, n. 118, 91, n. 1.
 Callixtus P. R. T. I, 78. — I, 95 et *seqq.*
 Cantu. T. III, 23, n. 75.
 Caprara, Card. T. II, 147 *seq.* 165 n. 51.
 Carillo. T. I, 525, n. 12.
 Carolus Magnus. T. I, 55, n. 8. — T. II, 176, 530. — T. III, 181, n. 75 *seq.* 526 *seq.* 536.
 Cariophyllus (Ioan.) T. I, 6, n. 11.
 Carrière, I, 70. — T. II, 41 et *seq.* n. 39, 102, 146, 566, n. 75, 568 *seqq.* — 440 *seqq.* — 455 *seqq.* et n. 6. — T. III, 45, n. 127.
 Carolus Calvus. T. II, 176. — T. III, 258, n. 40. — 512, n. 186.
 Carillo (Phil.) T. I, 279, n. 5.
 Caramuel. T. II, 153.
 Cassander. Theol. prot. T. I, 20.
 Canus Melchior falso affirm. P. Lombardum denegasse gratiam conferri per matrimonium. T. I, 26, n. 81. — 54 n. 96. — Auctor doctrinae de sacer. ministro matrim. 47. — Eius argument. 77 et *seqq.* — Eius sentent. coroll. expend. 71 et *seqq.* — Argum. diluunt. I, 90 et *seqq.* passim.
 Cassidorus. T. II, 578.
 Cassianus. T. III, 457, n. 77.
 Catharini. T. III, 209, n. 115 *seqq.*
 Cellensis (Petrus). T. II, 86.
 Cicero. T. II, 140, n. 118.
 Considérant (Victor). T. III, 4, n. 2.
 Clemens XII, Rom. P. T. II, 156.

- Clemens XIII. T. II, 157, 517 *seq.* — 521 *seq.*
 Clemens IV, Rom. P. — T. II, 117 et 118, n. 84.
 Clemens P. R. T. I, 78. — I, 102. — T. II, 108.
 Clemens VIII, Rom. P. T. I, 145. — T. III, 575 *seq.*
 Clemens IX, Rom. P. T. II, 516 *seq.* et n. 61. — T. III, 51.
 Clemens XI, Rom. P. T. II, 102.
 Clemens Alex. T. I, 18. — I, 79. — I, 106. — T. III, 50, 69, 88, 184, 240.
 Chardon. T. II, 87, n. 21.
 Chlotarius II, T. II, 550.
 Chrysostomus interpr. text. Paul. ad Ephes. V, 52. — T. I, 56, I, 41, 196. — T. III, 51, 57, 185, 284 *seqq.*
 Chromatius Aquileiensis, T. III, 297 *seqq.*
 Chemnitius. *Vide* Kemnitius.
 Collet. T. I, 121, n. 41. — T. II, 562, n. 67. — T. III, 45, n. 127, 480 *seq.* — 490 et n. 140.
 Collationes Andegav. T. I, 70. — T. II, 102, n. 53.
 Constantius. T. I, 96, n. 1 et 5.
 Constantinus (Imp.) T. III, 515, n. 195, 567.
 Cotelerius. T. III, 92, n. 87, 525, n. 509.
 Croix (De la). T. III, 569, n. 18.
 Cuiaccius (Jac.) T. I, 24.
 Cyrillus Alex. T. I, 80. — I, 108, 158.
 S. Cyprianus. T. II, 410, n. 158. — T. III, 250 *seq.*

D

- Debreyne. T. III, 3, n. 9.
 Dens. T. II, 150, n. 5.
 Dio Cassius. T. I, 248, n. 40. — T. III, 185.
 Dobmayer. T. I, 67. — I, 77. — I, 94.
 Dolliner. T. I, 68.
 Dominis (Marc. Ant. de). T. I, 116. — T. II, 557 *seqq.*
 Dositheus, Patriarch. T. I, 6, n. 11.
 Drouinius. T. I, 186. — T. II, 101, 470.
 Dubamel. T. I, 67.
 Duns, Io. Scotus, asser. matrim. esse sacram. T. I, 28.
 Dupleix, (Scipion). T. II, 455, n. 61.
 Dupin. T. III, 298, n. 158.
 Durandus. T. I, 20, n. 65. — I, 50 et *seqq.* — T. III, 41, n. 119, 85.
 Durandus Guil. T. I, 145. — T. II, 74, n. 100.
 Duveyrier. T. III, 16, n. 42.

E

- Ebediesu Sobensis. T. I, 8.
 Ebediesu Mosulanus. T. I, 9, n. 25.
 Ecgbertus archiep. Eborac. T. III, 457.
 Eichorn. T. I, 210.
 Infantin. T. III, 5, n. 1.
 S. Epiphan. T. I, 158. — T. III, 100, 278 *seqq.*
 Erasmus reprehenditur. T. I, 20. — Fals. interpr. textum Paul. ad Ephes. V, 32. — I, 56. — T. III, 208 *seqq.* — 215, n. 122. — 215, n. 126. — 276, n. 116. — 412 *seqq.*
 Estius. T. I, 40, 67, 92. — T. III, 122, n. 57, 597.
 Eugenius IV, Rom. P. T. I, 146. — T. III, 94, 140, 572.
 Euripides. T. III, 119, n. 46.
 Eusebius. T. III, 12, n. 25.
 Evaristus, P. R. T. I, 78, 81. — I, 97.

F

- Fabricius, Bibl. Graec. T. I, 6, n. 12. — T. III, 65 *seq.*
 Fagnani. T. II, 269, 456, n. 40.
 Ferreti, adnotator. T. II, 151, n. 6. — 168 et n. 45.
 Feye (Item Io.) T. II, 205, n. 42.
 Flavius (Ios.) T. II, 175. — T. III, 42, n. 126, 190 et n. 90.
 Fleury. T. I, 582, n. 87.
 Fouchet (Claudius). T. I, 544, n. 55.
 Fredericus II, Bor. rex. T. I, 207.
 S. Fulgentius. T. III, 99.

G

- Galanus. T. I, 41, n. 55. — *Ibid.* n. 57.
 Garnerius. T. III, 264, n. 95.
 Gasparin (De) T. III, 459, n. 57.
 Gelasius. P. R. T. I, 4.
 Gelasius Rom. P. T. II, 555.
 Gerbaesius. T. II, 40, n. 54, 559 et n. 62.
 Georgius Arbelensis. T. I, 9.
 Gersonius. T. II, 65 *seq.*
 Gerhardus (Io.) T. III, 259, n. 41; 250, n. 55; 282 et n. 127; 555, n. 241.
 Gibertus. T. I, 67.
 Goarius. T. I, 6, n. 14; 7, n. 17; 8, n. 20; 19, n. 65; 96, n. 3 et 111.

- Gotti. T. II, 198.
 Gratianus. T. I, 78, n. 81, 95, 97, 98 et *seqq.*
 S. Gregorius Magnus, P. R. — T. I, 5, 117, n. 55; 197, 551. — T. II, 84, 555, n. 55. — T. III, 597, 451, 456, 464.
 S. Gregorius Nanz. de matrim. ut sacram. T. I, 15, matrim. rei sacrae signum, ex textu Paul. ad Ephes. — T. I, 56. — De Sacerd. minist. matrim. T. I, 80, 407. — T. III, 71, 88, 271 *seqq.*
 S. Gregorius Turonensis. T. II, 549. — T. III, 452.
 S. Gregorius II, Rom. P. — T. II, 85. — T. III, 61, 552 *seqq.*
 Gregorius III, Rom. P. T. II, 85.
 Gregorius XIII, Rom. P. T. II, 500.
 Gregorius XVI, Rom. P. T. II, 199, 224, 256, n. 154.
 Gregorius Dettiensis. T. I, 141, n. 21.
 Gropperus. T. I, 64.
 Grotius. T. I, 7, 20, n. 65.
 Guilielmus Parisiens. T. I, 56, et *seqq.*

H

- Habert Ludov. T. I, 185. — T. II, 100, 455 et n. 51.
 Hagel. T. I, 68.
 Hahn Hahn (Ida). T. III, 426, n. 2.
 Hardhuin. T. I, 102, n. 11; 115, n. 31.
 Hegel. T. II, 50, n. 46.
 Héricourt. T. II, 85, n. 11; 91, n. 28; 178, n. 19; 528, n. 5; 452, n. 60.
 Hermannus Coloniensis. T. I, 47.
 Hermas. T. III, 50, 69, 178, 221 *seq.*
 Heeren. T. III, 110, n. 26.
 Herodotus. T. III, 6, n. 11, 22.
 Herzog. T. I, 5, n. 4.
 Heuser. T. II, 575, n. 81; 456, n. 59.
 Hieremias. T. I, 6, n. 11.
 S. Hieronymus. T. I, 41, 159. — T. II, 50, n. 48, 292, n. 25. — T. III, 51, 52, 84, 95 *seqq.* — 179, 224, n. 18; 299 *seqq.* — 595 *seqq.*
 Hilaricus, diac. T. I, 15, 56, 41.
 S. Hilarius Pictav. T. III, 179, 296 *seq.*
 Hildebertus. T. II, 96, n. 56.
 Horatius. T. I, 296, n. 16.
 Hormisdas, P. R. T. I, 78, 99.
 Hosius, card. T. I, 116, n. 52.
 Hondorfus. T. III, 63 et n. 181.
 Hug. T. III, 149 *seqq.*
 Hugo a S. Victore. T. I, 24. — Prob. matrim. esse sacram. 154.